

Gaza Surf Club

Gaza Surf Club tar oss till "världens största fängelse", där surfing blir ett andningshål i ett liv präglad av blockad och konflikter. Vi möter Ibrahim som vill resa till Hawaii för att bygga upp en klubb hemma i Gaza, Sabah som kämpar mot könsnormer för att få surfa, och Abu Jayab som lär nästa generation manövrera på havets kraftfulla vågor.

Genom stämningsfulla bilder av havet ställs vardagens instängdhet mot vågornas känsla av frihet. Trots svårigheterna finns också humor och värme som gör att vi kommer nära människorna och livets både stora och små utmaningar. Filmen blir en berättelse om både Gaza och om hopp och motståndskraft på en av världens mest begränsade platser.

INTRODUKTION

Filmen växlar mellan hård vardagsrealism – den raserade stadsmiljön, brist på förnödenheter, visumavslag och hindrande regelverk – och mer poetiska bilder av havet och surfing som källa till livskraft, gemenskap och drömmar.

Gaza Surf Club är inte en politiskt redovisande film, men politikens närvaro genomsyrar varje aspekt av filmen och blir en given tyngdpunkt för efterföljande samtal och reflektion.

Uppmuntra gärna eleverna att ta notis kring hur ljudspåret används. Musiken och ljudmixen berättar en egen historia; ibland förstärker de bilderna, ibland nyanserar de dem och ibland skapar de medvetna kontraster till det vi ser.

Rek för åk 8 t.o.m. gymnasiet

HANDLING

Filmen öppnar med en karta som visar Gaza-remsan, den lilla isolerade kuststräckan gränsandes till Israel i norr, öster och väster, Egypten i sydväst – och Medelhavet i väst. Bilden övergår till höga vågor in mot stranden i Gaza, ackompanjerade av ett ljudkollage med engelska nyhetsinslag som rapporterar om dåd, förödelse och lidande.

Tre unga män sitter hopträngda i en bil på väg till havet för att surfa. De åker genom en stad med sönderbombade hus, krossade bilar och hängande elledningar.

En av surfarna är Ibrahim 23 år, som berättar att hans mamma introducerade honom för en tjej som han blev förälskad i och friade till, men hon vill inte flytta till Gaza. Och det kan man kanske förstå, resonerar Ibrahim. Hon bor i Qatar och där har de kanske allt de behöver, och inte strömvavbrott i tid och otid.

På stranden sitter några män och lagar ett fiskenät. En av dem är Abu Jayab, 42 år. "Mina drömmar är nästan krossade, men jag hoppas fortfarande få åka utomlands" säger han. Han har jobbat i området hela sitt liv och delar sitt liv mellan hemmet och havet, där han lär ungdomarna att surfa.

Hemma hos Sabah, 15 år, får vi se ett klipp på en liten laptop med ett inslag från the Guardian, som visar henne som 12-åring, lekfullt balanserande på brädan utan slöja. Det var hennes pappa, själv surfare och livräddare, som lärde sina döttrar att både simma och surfa. I tv-klippet säger Sabah att samhället inte kommer låta henne fortsätta som vuxen. Hon ler åt sin kommentar, men filmen visar att den inte är omotiverad.

Ibrahim blir filmens motor. Han vill bygga upp en surfklubb i Gaza, men det är svårt då allt – till och med surfbrädor – är nästintill omöjligt att få tag i. Han träffar vänner som visar hembyggda farliga brädor och som berättar om en donation från Kalifornien som fastande 2 år i Israel men som Röda Korset till slut fick in i Gaza. Ibrahim behöver lära sig mer om hur en klubb ska kunna bli verklighet och har fått en inbjudan till Hawaii med en amerikansk vän, Matthew. Men han har nekats utresetillstånd fem gånger och gör ytterligare försök i filmen.

Abu Jayab är filmens ankare. Hans plats är vid den lilla boden på stranden, där han spenderar dagarna i sällskap med sina vänner och skämtar om att han under kriget var mer rädd om brädorna än om sina barn, för "barn kan man ju skaffa nya".

Ibrahim och Abu Jayab lever sociala liv, men Sabahs möter vi i hemmet. Hennes liberala pappa är stolt över sina döttrar och säger att om de hade fått tävla i simning så skulle du ha vunnit över alla. Och självklart ska han lära sin yngsta dotter, Nadine som bara är kring 1 år, att sura! Sabah drömer om Egyptens skådespelerskor, som är fria, reser och skriver autografer. Och så drömmar hon om havet, förstås.

Ibrahim får till slut utresetillstånd och beger sig till Hawaii där han överraskas av överflödet och det sorgfria livet. Scenerna mellan Gaza och Hawaii parallellklippas och kontrasten kunde knappast vara större.

Ibrahim ber sin vän Matthew ta en bild av honom vid havet, "men inte med...", "inte med tjejerna

Koppling till läroplanen, Lgr22

Exempel på relevans inom grundskolan. Notera att filmen också passar utmärkt inom gymnasiet, där frågor och resonemang kan utvecklas och fördjupas. Filmen har förstås även påtaglig relevans inom undervisningen i SVENSKA och BILD, liksom RELIGIONSKUNSKAP.

HISTORIA åk 7-9

Imperialism och världskrig, cirka 1850–1950

- De båda världskrigen, deras orsaker och konsekvenser. Förtryck, folkfördrivningar och folkmord. Förintelsen och Gulag. Människors motstånd mot förtryck.

- Analys av historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel hur olika aktörer använder historia för att skapa opinion eller legitimera makt.

Demokratisering och ökad globalisering, cirka 1900 till nutid

- Kontinuitet och förändring med utgångspunkt i långa historiska linjer kring levnadsvillkor, migration och makt.

SAMHÄLLSKUNSKAP åk 7-9

Individer och gemenskaper

- Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.

Samhällsresurser och fördelning

- Hur hushållens, företagens, bankernas och det offentliga ekonomi hänger samman. Orsaker till förändringar i samhällsekonomin och vilka effekter de kan få.
- Orsaker till och konsekvenser av en ojämlik fördelning av inkomster och

förmögenheter mellan människor i Sverige och i olika delar av världen.

- Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt.

Beslutsfattande och politiska idéer

- Politiska ideologier och skiljelinjer mellan politiska partier i Sverige.

Rättigheter och rättsskipning

- Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.

- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen. Dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.

Information och kommunikation

- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.

Granskning av samhällsfrågor

- Lokala, nationella och globala samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.

- Kritisk granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.

i bakgrunden?” frågar Matthew med ett leende. Ibrahim nickar och ser sig lite oroad omkring. Han förvånas över att folk är så tatuerade och tjejerna så avklädda. *Men alla får förstås göra som de vill*, resonerar han med sig själv. Under en amerikansk tv-intervju får Ibrahim frågan om det finns tjejer som surfar i Gaza. “Nej, inte nu. När de var små, men nu har de vuxit upp” svarar han.

Hemma i Gaza ser vi hur Sabahs pappa tar med sin dotter ut i båt, långt från strandens nyfikna blickar, och hon tar av sig sin hijab och dyker ner i vattnet. Det är inga vågor men pappan bogserar hennes surfbräda för att hon ska få stå upp och känna frihetskänslan. Sabah strålar av lycka, hoppar upp i båten och sätter på sig huvudduken igen.

När de kommer in till stranden samlas yngre tjejer runt Sabah, fulla av frågor; *kan hon simma, hur långt kan hon simma, vem har lärt henne, har hon våtdräkt?*

Filmen slutar öppet. Sabah och Abu Jayab är kvar i Gaza, Ibrahim i Hawaii, förenade i hoppet och havet. För, som Ibrahim säger: *En gång i tiden var Gaza den bästa platsen på jorden. Nu är det den värsta. Men inte för alltid. Jorden fortsätter att snurra.*

KORT BAKGRUND TILL ISRAEL-PALESTINA-KONFLIKTEN

1947–1948: FN föreslog en delning av Palestina i en judisk och en arabisk stat. Efter Israels självständighetsförklaring 1948 blev det krig mellan Israel och grannländerna. Många palestinier flydde eller fördrevs – det kallas Nakba (“katastrofen”). Gaza hamnade då under egyptisk kontroll.

1967: Efter Sexdagarskriget ockuperade Israel Gaza, Västbanken och östra Jerusalem. Det blev starten för en långvarig ockupation.

1990-talet: Genom Osloavtalen fick palestiniererna viss självstyre i Gaza och delar av Västbanken.

2005: Israel drog tillbaka sina bosättare och soldater från Gaza, men behöll kontroll över gränser, luftrum och hav.

2007: Hamas tog makten i Gaza efter en konflikt med den andra stora palestinska rörelsen, Fatah. Sedan dess har Gaza varit under blockad.

Senare: Det har utbrutit flera krig mellan Israel och Hamas, med tusentals döda civila. Gaza är idag fattigt, förstört och isolerat.

"UTOMHUSFÄNGELSET" – SITUATIONEN I GAZA

Surfarna i filmen bor på Gazaremsan som är ett litet område vid Medelhavets kust, ungefär 4 mil långt och 1 mil brett. Där bor idag drygt 2 miljoner människor, vilket gör det till ett av världens mest tätbefolkade områden. Sedan 2007 kontrollerar Hamas området. Israel (och till viss del Egypten) har infört en hård blockad som betyder att människor och varor nästan inte kan lämna eller komma in i Gaza utan specialtillstånd.

- Vad är Hamas? Vilka tre grenar har Hamas?

När Ibrahim ska lära sig att raka sig med rakhyvel (istället för kniv) ger Matthew honom en grön hyvel och frågar skämtsamt om den duger. "Grön? Javisst, jag älskar ju Hamas" svarar Ibrahim och skrattar.

- Vad menar Ibrahim, tror du? Hur ser Hamas folkliga stöd ut? Hur har det påverkats över tid?

- Varför är Gaza blockerat? Vad är Israels skäl, respektive Egyptens skäl?

- Hur märks blockaden i filmen? Ge konkreta exempel!

- Hur påverkar bristen på varor, el och medicin vardagen för människor i Gaza?

- När Ibrahim ska till Hawaii behöver han inte bara inresetillstånd i USA utan även utresetillstånd från Gaza, vilket nästan omöjliggör resan. Hur skulle det kännas att vara "inlåst" i sitt hemland?

- Vilka mänskliga rättigheter kränks när människor inte får tillgång till förnödenheter eller möjlighet att lämna sitt land?

- Om man föds i Gaza är man palestinier och får palestinska id-handlingar, men man har oftast inte ett internationellt erkänt medborgarskap i en stat. Vad säger FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna om rätten till medborgarskap? Hur påverkas livet av att vara statslös?

- Vem har ansvar för befolkningen i Gaza? Man skulle kunna nämna FN, Israel, Egypten – och förstås Hamas. Varför / på vilket sätt?

- Vilka långsiktiga effekter kan blockaden få för unga människors framtid?

- Känner du till andra exempel i historien eller

nutiden där människor lever under liknande begränsningar?

- Man säger att "hat föder hat". Finns det inte en risk att Israel ökar motsättningarna, snarare än "skyddar" någon?

HAVET OCH HOPPET – FRIHET OCH HÄLSA

I filmen framstår havet som den enda plats där Gazas ungdomar kan känna en form av frihet. Men faktum är att även havet är begränsat. Israeliska patrullbåtar tillåter bara fiskarna att åka en kort sträcka ut från kusten.

Trots Gazas instängda tillvaro blir Medelhavet en plats där de unga kan drömma och andas (något-sånär) fritt. Vågor som slår mot stranden erbjuder något som varken blockader eller ruiner kan ta ifrån dem – en känsla av rörelse, styrka och hopp om ett annat liv. Surfingen blir därför inte bara en fritidsaktivitet, utan en sällsynt möjlighet att uppleva frihet, glädje och framtidstro.

Genom Ibrahims resa till Hawaii skildras den skarpa kontrasten mellan livet på en belägrad kustremsa och i surfens "mecka". Filmerna låter oss följa Ibrahims möte med en kultur där havet är öppet och resurserna finns i överflöd, i kontrast till de instängda stränderna hemma i Gaza.

- Hur påverkas människor psykiskt av att leva utan frihet och makt över sitt eget liv?

- Vilken roll spelar drömmar för människor som lever i en mycket begränsad verklighet?

- Hur beskriver surfarna i filmen sin relation till havet? På vilket sätt blir surfingen ett sätt att hantera vanmakten i deras vardag?

- Ibrahim drömmer om att starta en surfklubb i Gaza, trots att resurserna nästan saknas. Vilka drivkrafter ser du hos honom? Vad gör att han fortsätter kämpa trots motgångar?

- Vilka skillnader mellan Gaza och Hawaii framträder genom Ibrahims ögon? Vad tror du att resan dit gör med honom? Är det svårare att leva i ofrihet efter att ha fått smaka på friheten?

Surfgemenskapen och den frihets- och motståndskänsla som livsstilen innebär är både mental och fysisk – vår kropp och våra känslor hänger ihop!

- Förklara vad som händer i kroppen när vi rör på oss och vilken inverkan endorfiner har på hälsan och välmåendet!

- Förklara hur vi påverkas av att vistas i naturen!

- I japansk kultur förekommer "skogsbad" som också har blivit en trend i Sverige. Vad är det?

- "Man kan inte leva utan att leka" säger Sabahs pappa. Har han rätt? Vad fyller leken för funktion för barn? Är idrott ett bra sätt att leka och hur kan vuxna mer få utlopp för sin lekfullhet?

- På ett filosofiskt plan kan man tala om hur "hopet är det sista som överger en människa". Hur tolkar du påståendet? Har det någon relevans för filmen?

När Ibrahim är på Hawaii reflekterar han kring hur olika livet är där och i Gaza. En sak han slås av är hur trevliga alla är på Hawaii. "Kanske på grund av att människor i Palestina har sina problem, all pressen kanske...", Ibrahim avbryter sig själv. "Alla är så vänliga här. Kanske är det därför det går så bra för ön?" funderar han vidare.

- *Människor som skadar andra mår dåligt själva* (vilket inte betyder att alla som mår dåligt skadar andra!) och *glädje smittar*. Varför?

DUBBELT INSTÄNGD – KVINNA I GAZA

En av filmens huvudpersoner är mer ofri än de andra. Som enda kvinnliga surfare delar Sabah männens instängdhet i Gaza, men möter också ytterligare hinder på grund av sitt kön. Surfingen riskerar att tas ifrån henne helt i takt med att hon lämnar barndomsåren.

På en fråga i en tv-intervju om det finns flickor som surfar svarar Ibrahim kort: "Nu? Nej, det är svårt. Men några gjorde det när de var små." Sabahs historia blir en konkret illustration av hans ord.

När Sabah var barn lärde hennes pappa henne och hennes systrar att simma och surfa. Vid 12 års ålder fick hon uppmärksamhet i internationella medier som ett exempel på att även flickor i Gaza kunde surfa. Hon var då en symbol för framtidstro och mod. Men när filmen spelas in är Sabah 15 år. Vid den åldern blir normerna påtagliga; flickor förväntas täcka sig och det är inte längre socialt accepterat att surfa.

Sabahs pappa, som är väldigt stolt över sina döttrars sim- och surffärdigheter, presenterar familjens yngsta barn, en liten dotter i 1 års-åldern, och säger att han *självklart* ska lära henne också.

• Vad är normer? Hur skulle du definiera begreppet? Ge exempel på normer i din egen vardag!

• Vad kan hända om man bryter mot normer i ett samhälle?

Hamas för fram en konservativ tolkning av islam. Normerna har förstärkts under deras styre och kvinnor kan stoppas eller kontrolleras när de vill vara vid havet. Sabahs pappa berättar att kustbevakningen sa åt honom att åka hem med sina döttrar när de var ute och tränade. Att bada eller surfa i "västerländsk" badkläder skulle vara uteslutet, det är både en kulturell och religiös norm i Gaza att kvinnor bär kläder som täcker kroppen och ofta också håret (med hijab).

• Abu Jayab säger att det är tradition som styr varför pojkar och flickor – men inte kvinnor – får surfa. Vad menas med tradition?

• Hur kan normer och traditioner förändras? Vad är normkritik?

• Vad är jämställdhet? Vad är inte jämställt i filmen? Ge konkreta exempel!

• Vad betyder jämlikhet?

• Är det möjligt att uppnå jämlikhet om kvinnor

och män inte har samma rättigheter och möjligheter?

• Demokrati betyder folkstyre. Men demokrati bygger också på principen om *alla människors lika värde och rättigheter*. Kan ett samhälle då kallas demokratiskt om vissa grupper (till exempel kvinnor, minoriteter eller fattiga) har färre rättigheter eller mindre inflytande än andra?

• Hur och varför drabbar blockaden av Gaza kvinnor och män olika?

Långt från strandens blickar och normer kan Sabah för en kort stund återvända till känslan av frihet. När hon kommer tillbaka kommer flera nyfikna tjejer fram. Hennes korta stund på vattnet är inte bara ett personligt ögonblick, utan också en ögonöppnande och kanske inspirerande möjlighet för andra.

• Blir Sabahs surfande politiskt? Resonera och motivera!

• Är filmen *Gaza Surf Club* politisk? Resonera och motivera!

EN VÅG FÖR FRED – HOPP FÖR FRAMTIDEN

Längs Gazas kust blir vågorna en symbol för både drömmar och möjligheter. Men drömmarna och möjligheterna måste också ta sig in och bli verklighet på land. Människor har lidit i decennier i en konflikt som har förblivit olöst och kostat generationers liv. Nästa våg måste föra med sig något nytt – en chans till frihet, säkerhet och värdighet för alla.

Enstatslösning och *tvåstatslösning* är två återkommande begrepp i diskussionen om hur Israel–Palestina-konflikten kan lösas.

- Vad innebär en enstatslösning? Vad talar för? Vad talar emot?
- Vad innebär en tvåstatslösning? Vad talar för? Vad talar emot?
- Kan båda sidor vinna – eller måste någon alltid "förlora"?
- Behöver lösningen innebära att båda parter kompromissar lika mycket för att det ska vara rättvist och möjligt att acceptera? Resonera och motivera!

- Hur skulle internationella aktörer (FN, USA, EU, arabvärlden) kunna bidra till en lösning?
- Vilken roll spelar frågor som flyktingarnas rätt att återvända, Jerusalems status, och bosättningar på Västbanken?
- Kan en film som *Gaza Surf Club* på något sätt bidra till att bygga broar och skapa engagemang för fred? På vilket sätt, i så fall?

Produktionsuppgifter

Originaltitel: *Gaza Surf Club*
 Regi: Mickey Yamine, Philip Gnadt
 Land: Tyskland 2016
 Speltid: 86 min
 Tal: Arabiska, engelska
 Text: Svenska
 Tillgängliga format: DCP, VOD

Bokning

Skolbio på biograf: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Institutionella visningar: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Mer information, trailer och översikt:
www.smorgasbordpicturehouse.se/pedagog